

Informácie pre médiá

LITERÁRNY FOND

Výbor Sekcie pre žurnalistiku a novinársku fotografiu

udelil

Cenu Romana Kaliského za významný prínos v oblasti žurnalistiky

Výbor Sekcie pre žurnalistiku a novinársku fotografiu Literárneho fondu od roku 2016 udeľuje významnej osobnosti slovenskej žurnalistiky Cenu Romana Kaliského. Siedmym laureátom sa stáva významná novinárka pani **Emília Kincelová**

Meno tohtoročnej laureátky je známe všetkým, ktorí sa pohybujú okolo filmu, tešia sa na premiéry tých najnovších, so zvedavosťou čítajú recenzie a brilantné postrehy z festivalov.

Pani Emília Kincelová, ale pre všetkých, ktorí túto neúnavnú dámu poznajú Ema, Emelka, spiritus movens webportálu Filmpress, ale aj žena, ktorá ukázala cestu kvalitnej novinárčiny mnohým mladým žurnalistom.

Kdesi v nedohľadne je už jej redaktorské pôsobenie v denníku Práca, kde pravidelne uverejňovala svoje postrehy zo sveta filmu. Ešte pred nástupom do tohto denníka ako redaktorka maďarských novín si spolu s kolegami zaplatila svoj prvý zájazd na festival do Cannes. Bol to pamätný rok 1968 – tentoraz nie kvôli okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy, ale kvôli tomu, že bola priamym svedkom predčasného ukončenia festivalu, pod ktoré sa vtedy podpísali mladí búrliváci Jean - Luc Godard, Claude Lelouch a Francois Truffaut. A tak bola priamym svedkom nielen toho, ako sa režisérske ikony Jean Luc Godard a Claude Lelouch pobili, ale aj toho, ako sa tri československé filmy v súťaži – Hoří má panenko Miloša Formana, O slavnosti a hostech Jana Němca a Rozmarné léto Jiřího Menzela sa ocenenia nedočkali. A že k nemu mali blízko!

Prečo to všetko hovorím? Na festival do Cannes potom po roku 1989 Emília Kincelová cestuje až dodnes. Ale aj na festivaly v Karlových Varoch, na ArtFilm Fest do Košíc, na ďalšie stálice v kalendári. V roku 2009 zakladá web portál Filmpress a vedie ho dodnes. A neúnavne v ňom školí mladých adeptov kvalitnej žurnalistiky. Ak by sa nám podarilo pozbierať všetky jej postrehy, kritiky či recenzie, všetky jej diskusné príspevky treba v Paneloch o slovenskom filme, vydalo by to na poriadne hrubú knihu. A mohla by som tu hovoriť ešte veľmi dlho.

Čo teda ešte, okrem nesmiernej pracovitosti, Emíliu Kincelovú charakterizuje? Noblesa, až francúzsky šarm, s ktorým píše, hodnotí aj diskutuje. Ale aj kritickosť, ktorá sa nikdy pred nikým nesklonila. Pani novinárka.

Výročné ceny Literárneho fondu za novinársku tvorbu v roku 2021

Porota:

Peter Kubínyi – predseda

členovia poroty:

Ján Bábik

Fedor Bartko

Štefan Dlugolinský

Vladimír Dobrovič

Klára Grosmannová

Marcela Košťálová

Ivan Podstupka

Stanislav Ščepán

Do súbehu bolo prihlásených spolu **94 súťažiacich so 193 príspevkami**.

Výročná cena LF za novinársku tvorbu za rok 2021 bola udelená:

➤ **kategória publicistika:**

• **tlač:**

Andrej Barát

za príspevky zo série Zachráňme národné parky:

- Stratená krása Slovenského krasu
 - Píly a pralesy. Dva koncerty znejú v Malej Fatre
 - Krajina obrov. Poloniny
- Denník Pravda

*Denník Pravda uverejňoval reportážny seriál pod názvom Zachráňme národné parky v spolupráci s vyše 20. ochranárskymi organizáciami. Kto iný ako Andrej Barát – ktorý zrejme túto aktivitu aj inicioval – prináša reportáže, ktoré by mali odpovedať na otázku, či sú národné parky pripravené na historický okamih: ak štát zjednotí správu pozemkov, utlmí sa ťažba, výstavba, poľovanie, rozvinie sa turizmus a citlivé spravovanie krajiny. Do súťaže sa prihlásil s reportážou Zachráňme národné parky, poslal tri ukážky z tohto seriálu pod názvami **Stratená krása Slovenského krasu. Píly a pralesy. Dva koncerty znejú v Malej Fatre. Krajina obrov. Poloniny.***

Všetky tri texty spĺňajú všetky atribúty reportáže, sú čítavé, čitateľ akoby sa ocitol s autorom priamo v lese. On totiž vie vykresliť každý zvuk, atmosféru. Všetko. Autor pracuje s faktami, číslami, výpoveďami konkrétnych ľudí a napriek až katastrofickým informáciám vie nájsť základný optimistický tón a vieru, že sa veci ešte dajú zlepšiť.

Porota sa zhodla, že ide o tradične dobré materiály autora, ktorý je v súčasnosti pravdepodobne najerudovanejší novinár píšuci o prírode a ekológii. Nie je militantne „zelený“, ale k zachovaniu prírody pristupuje komplexne. Nenastoluje vehementne svoj názor, nepretláča iba hľadisko ekológov, ale ponúka komplexný obraz, z ktorého si čitateľ vie vytvoriť správny postoj k záchrane národných parkov.

- **internetové médiá**

Gabriela Bachárová

- Výťah na poschodie mínus dva... „Strata dieťaťa neprebolí, len sa s tým musíte naučiť žiť“
- Eliška, prosím, posad' sa! Nové lieky pomáhajú deťom so závažnou svalovou atrofiou
- „Bol si cudzí a už si náš“. Príbeh Ivany a Miroslava, ktorí sa ako pestúni starajú o štrnásťročného Jarka
ahojmama.sk

Autorka sa v súťažných textoch venuje zdravotníckej a sociálnej problematike. V zdravotníctve a sociálnopsychologickej problematike sa dobre orientuje, problematiku pozná, vie ju čítavo podať. Zvolila si novinárske žánre reportáž a rozhovor (starostlivosť o onkologické choré dieťa, ktoré zomrelo ako štvorročné, záchrana ťažko postihnutého dieťaťa, ktorému bolo treba podať najdrahší liek na svete za dva milióny eur, problematika pestúnstva a osvojenia dieťaťa). Pri téme smrti dieťaťa neskízava k teatrálnym a banálnym pózam matky, v rozhovore ju autorka vedie k prekvapujúco racionálnym postojom. Pravda, s niekoľkoročným odstupom. To platí aj pri ťažko chorom dieťati, ktorému sa črtá nádej na vyliečenie alebo zmiernenie problémov. Opäť bez lacných slov. Gabriela Bachárová presviedča čitateľov, že život v „normálnej“ rodine je pre každé dieťa prospešný a nenahraditeľný. Náležite vkladá do textu aj citové zobrazenie vzťahu chorých detí a ich rodičov, ale čitateľov citovo nevydiere.

- **rozhlas:**

Soňa Gyarfašová

- Zabudnutá Metropolka a jej príbeh, v ktorom sa premietajú všetky zlomy 20. storočia
Rádio Slovensko, RTVS

*Soňa Gyarfašová predstavuje špičku v slovenskej rozhlasovej publicistike, čo potvrdzuje nielen v tejto relácii, ale aj v ďalšom súťažnom dokumente **Slovenské a české ženy, ktoré skončili v Stalinovom gulagu**. Programovo objavuje zabudnuté príbehy slovenských dejín 20. storočia. Jej tvorba presahuje bežnú publicistiku a má povahu dobrej vedeckej práce podanej na vysokej rozhlasovej úrovni. V Zabudnutej Metropolke predstavuje cez kedysi noblesnú bratislavskú kaviareň hrdinské i tragické osudy jej majiteľov, rodiny Tvarožkovcov, ktorí sa zúčastnili prvého, druhého a tretieho odboja. O svojom osude hovoril politický väzeň 95-ročný Branislav Tvarožek, autorka tvorivo využila rozprávanie historikov Slavomíra Michálka a Vlasty Jaksicovej. Cenné boli aj archívne nahrávky Živodara Tvarožka, ktoré autorka dávnejšie nahrala. Autorka mala skvele naštudovanú tému, nielen sa pýtala, ale sprievodným textom kvalifikovane dopĺňala výpovede respondentov vlastnými poznatkami.*

- **televízia:**

Mgr. Ivan Brada

- Špekulanti z Lučenca
STV, RTVS

Autor patrí medzi stabilných autorov verejnej služby RTVS. Je o ňom známe, že všetky príspevky odhaľuje poctivým redaktorským spôsobom a analyticky spracuje na primeranej ploche.

V súťažnom príspevku načrel aj do iného súdka, akými sú ekonomické podvody. Voľná pôda alebo lepšie povedané pôda neznámych vlastníkov, kole oči mnohým a nedáva im spať. Lenže keď narazí kosa na kameň, ihneď zaiskrí. A stalo sa to aj v tomto prípade. Lož má krátke nohy a pravda vždy vypláva na povrch. Na krivé chodníčky sa často dostávajú aj tí, ktorí majú byť zodpovední. A tak sa stane, ako v prípade s pozemkami v Lučenci, že sa nájdu "zodpovední", teda kupec, notár a príslušný katastrálny úrad a potom to poriadne zaiskrí.

Porota ocenila výber témy. Výsledný publicistický útvar mal stúpajúcu výstavbu a postupne odhaľoval hmlu na celým prípadom podvodov s cudzími nehnuteľnosťami.

➤ **kategória spravodajstvo:**

- **tlač:**
cena nebola udelená
- **internetové médiá:**
cena nebola udelená
- **rozhlas:**
cena nebola udelená
- **televízia:**

Mgr. Jana Veľasová

- Koniec „ropákov“
TV JOJ

Ide o autorský príspevok, ktorým priamočiaro uchopila dlhodobý problém medzi majiteľmi pozemkov a firmou amerických investorov hľadajúcou ropu a plyn. Zahraničná firma robila takmer 10 rokov na ploche 130 km² prieskumné vrty s použitím škodlivých látok. Vrty boli sústredené v humenskom okrese a vykonávali sa bez rešpektovania vlastníckych práv majiteľov pozemkov. Dlhotrvalý stav a aktívny odpor miestnych aktivistov a občanov dotknutých obcí nakoniec vyústil do zastavenia vrtov. Zámerom zahraničnej firmy bolo nájdenie vhodných ložísk a predaj prírodných produktov do susedného Poľska. Autorka príspevku sa venovala problematike občianskeho odporu voči zámerom zahraničnej firmy dlhšie. Vyústením jej práce sa stal posledný príspevok "Koniec ropákov", ktorý za prípadom hrubej arogancie urobil definitívne bodku. Porota ocenila autorský vklad tak pri výbere témy, ako aj neustálu osobnú prítomnosťou počas častých stretov medzi realizátormi sporných vrtov a dotknutými občanmi. Mapovanie príbehu nakoniec malo šťastný koniec pre vlastníkov pozemkov aj pre životné prostredie.

- **spravodajské agentúry:**

cena nebola udelená

- **kategória novinárska fotografia:**

cena nebola udelená

Prémie LF za novinársku tvorbu za rok 2021 boli udelené:

- **kategória publicistika:**

- **tlač:**

Adam Valček

- Akú dilemu prináša prípad Jaroslava Haščáka (Denník SME)
- Neexistujúca kancelária aj termín. Výpovede proti Výbohovi nesedia adamvalcek.sk

Jozef Sedlák

- Farma duchov. Spamätá sa Slovensko? Víkend, Príloha denníka Pravda
- Tri oriešky pre Slovensko. Z Lieskovca. Víkend, Príloha denníka Pravda
- Do hory, do lesa valasi. A my kam? Pravda

- **internetové médiá**

Filip Struhárik

- Vyhrážky zabitím zostávajú online. Z viac ako 50 nenávisťných komentárov odstránil Facebook len jeden
- Martin ako Lillehammer. Stovky Nórov študujú v Turci medicínu, začalo sa to náhodou Denník N

Ria Gehrerová

- Sestra Hemana: Niektorí kňazi ženy dodnes podceňujú, mňa mali za kuchárku, a pritom som mala dve vysoké školy Denník N

- **rozhlas**

Mária Babinská

- Diplomovky na objednávku Rádio Regina Západ, RTVS

Marcel Hanáček

- Krvavé šenky Slovenský rozhlas, RTVS

- **televízia:**

Lenka Stanková

- Covid foto
- Komárologička
TV Markíza

Denis Sopko

- Bojovník ALS 1
- Bojovník ALS 2
TV Markíza

➤ **kategória spravodajstvo:**

- **tlač:**

Veronika Folentová

- Takto vyzerá snaha zachrániť život. Nie je to vianočný text, ani zdravotníci však nebudú mať Vianoce
- Výhoda Cibulkovej: Prednostne ju aj jej manžela zaočkovali proti covidu
Denník N

Peter Kováč

- Harabin junior odmietol testy aj pokutu
- Šufliarsky o Kočnerovi zavádzal
- Odsúdená Judita bola v afekte, cítila ohrozenie
Denník SME

- **internetové médiá:**
prémia nebola udelená

- **rozhlas:**

Ľubomíra Hulínová

- Ako očkovanie zmenilo svet, 3. časť
- Ako očkovanie zmenilo svet, 4. časť
- Rok od prvého prípadu Covid 19 na Slovensku, 1. časť
Rádio Slovensko, RTVS

- **televízia:**

Mgr. Andrej Bálint

- Slovákov je v USA stále viac
- Príbeh talentovanej hráčky šachu
STV RTVS

Mgr. Art. Jozef Kubánek

- V meandroch Hrona končia tony odpadu
- Keby sa dal vrátiť čas, zaočkovali by sme sa
STV, RTVS

- **spravodajské agentúry:**
prémia nebola udelená

➤ **kategória novinárska fotografia:**

Mgr. Jozef Jakubčo

- séria fotografií „Tornádo na Morave“
Denník SME

Michal Svítok

- za fotografiu „Návšteva pápeža na Slovensku – Luník IX